

חולין צא-ב

עניין: צדיקים חביב עליהם ממונם יותר מגופם

ספר חסידים

תרעו כשם שחייב אדם על נזקי חבירו כך חייב על נזקי עצמו [א] שאם הוא עצמו שרק וטש בפני עצמו ומתלש בשער ומקרע את כסות עצמו ומשבר את הכלי בחמתו ומפזר את מעותיו בחמתו [ב] פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים שנאמר (בראשית ט' ה') ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש [ג].

מרגליות הים סנהדרין עג

יב. מנין לרואה את חבירו שהוא טובע בנהר כו' שהוא חייב להצילו ת"ל כו'. ואם מאבד עצמו לדעת ומשליך עצמו לנהר לכאורה הוי כאבידה מדעת דאין נזקקין לו ע' רמב"ם הל' אבידה פ"א הי"א. ויעוין במנחת חינוך קומץ למנחה למצוה רל"ז שכ' נראה דאם אחד מאבד עצמו לדעת ויכול אחד להצילו אפשר דאינו מוזהר על הלאו דלא תעמוד על דם רעך, לא מיבעיא דעל העשה והשיבותו לו לרבות אבידת גופו ודאי אינו מצוה כי העשה דהשבת אבידה אינה נוהגת באבידה מדעת אלא אף על הלאו הזה אינו מוזהר כו' עיי"ש. אמנם בעין אליהו הוכיח מב"מ כ"ח ב שחייב להצילו מדאמרו שם יש לו ואינו רוצה להתפרנס מנין ת"ל תעביטנו. ואפי' לר"ש דאמר התם דאין נזקקין לו היינו כיון שיש לו כל רגע ויכול לפרנס עצמו, אבל זה שהשליך עצמו לים ושוב אינו יכול לצאת מחויב הרואה להצילו וז"ש בספרי פ' תצא והשיבותו לו אפי' מת עצמו אתה משיב לו, וע' בפ' זרע אברהם שם שמוחק מלת "מת". ולהאמור הכוונה אפי' ממית עצמו, ומבואר בתשובות מהר"מ בר ברוך סי' ל"ט דדבר פשוט שאפילו צווח אל תצילוני אין שומעים לו, וע' ברדב"ז לרמב"ם הל' סנהדרין פ"ח ה"ו שאין נפשו של אדם קנינו אלא קנין הקב"ה שנאמר הנפשות לי הנה כו' וע' שו"ת דברי יושבר (פיוטרקוב עת"ר) סי' קס"ט.

רמב"ם סנהדרין ספי"ח

בגזירין. גזירת הכתוב היא שאין ממיתין בית דין ולא מלקין את האדם בהודאת פיו אלא על פי שני עדים. וזה שהרג יהושע עכן ודוד לגר עמלקי בהודאת פיהם הוראת שעה היתה או דין מלכות היה. אבל הסנהדרין אין ממיתין ולא מלקין המודה בעבירה שמא נטרפה דעתו בדבר זה. שמא מן העמלן מרי נפש הוא המחכים

למות שתוקעין החרבות בבטנם ומשליכין עצמן מעל הגגות שמא כך זה יבא ויאמר דבר שלא עשה כדי שיהרג וכללו של דבר גזירת מלך היא:

רבי צדוק הכהן

מחשבות חרוץ אות ז'

במדרש (קה"ר א, יג) זהו שיפוטה של ממון, ובוזה הוא כלל ההשתקעות דעולם הזה. ועל זה נאמר בכל מאודך, דאמרו ז"ל בהרואה (סא, ב) בכל ממוןך, שזהו המאור של האדם, וזה תכלית שלימות האהבה שהאדם מוסר גם המאור להש"י. ודבר זה נאמר בפרשת ואהבת ליחיד, לא בפרשת והיה אם שמוע לרבים, שהיחיד, בפרט הרוצה להיות מדוגל באהבת הש"י, צריך התחזקות והתאמצות יתירה נגד המשטינים ויצר המסית, ועל כן צריך הוא להתגבר בכל מאודו למסור גם המאור להש"י.

[ז] ורז"ל אמרו בפרק כל שעה (פסחים כה, א) דיש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו על זה נאמר בכל מאודך. ואע"פ שזה לכאורה מדה רעה וזרה, עם כל זה מצינו בפרק גיד הנשה (חולין צא, א) דהוא מדתן של צדיקים, ⁶⁵ דממונם חביב מגופם, ולמדו מיעקב אבינו ע"ה שהוא שורש מדת האמת הקיים לעד, שלא חשק לשום דבר שלפי שעה, ומה קיום לעד יש בממון דהוא ודאי דבר שלפי שעה לכד. אבל ידוע דיפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי עולם הבא (אבות ד, יז), ויש מצד זה מעלה בעולם הזה שהוא רק לפי שעה, אבל בו הוא מקום ההשתדלות והבחירה,

רדב"ז על הרמב"ם סנהדרין ספי"ח

ואין לנו יודעים הטעם ואפשר לתת קצת טעם לפי שאין נפשו של אדם קנינו אלא קנין הקצ"ה שנאמר הנפשות לי הנה (יחזקאל י"ח) הילכך לא תועיל הודאתו בדבר שאינו שלו ומלקות פלגו דמיסה הוא אצל ממונו הוא שלו ומש"ה אמרינן הודאת בעל דין כמאה עדים דמי וכי היכי דאין אדם רשאי להרוג את עצמו כן אין אדם רשאי להודות על עצמו שעשה עבירה שחייב עליה מיתה לפי שאין נפשו קנינו. ועם כל זה אני מודה שהיא גזירת מלכו של עולם ואין להרהר:

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMI PORTAL

KOLHALASHON